

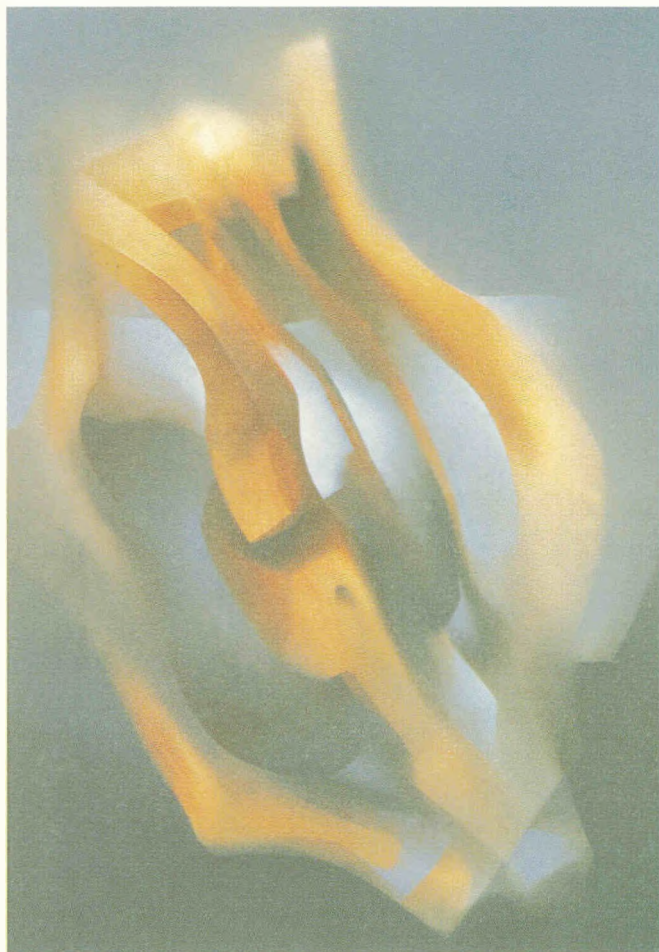
Έτος Η' • Τεύχος 29

Χειμώνας 1996

Αικτή

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗΣ

ΕΛΛΗΝΟΜΟΥΣΕΙΟΝ: ΑΝΘΟΛΟΓΕΙΤΑΙ Η ΠΙΤΣΑ ΓΑΛΑΖΗ

ΝΑΠΑ ΑΝΑΣΤΑΣΗ
ΠΙΤΣΑ ΓΑΛΑΖΗ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΚΟΤΣΗΣ
ΦΩΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΖΑΔΕΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Β. ΖΟΡΜΠΑΣ
ΜΟΝΑ ΣΑΒΒΙΔΟΥ ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ
ΚΩΣΤΑΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ
ΜΕΝΗΣ ΚΑΛΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΛΟΤΑΡΗΣ
ΕΥΤΥΧΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΛΟΥΚΙΔΟΥ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΥΡΗΣ
ΧΑΡΑ ΝΑΤΣΙΝΑ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ
ΝΙΚΟΣ ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΑΚΗΣ
ΣΤΕΛΙΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ
ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΠΑΣΙΑΡΔΗΣ
ΝΙΚΗ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ:
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΣΟΛΟΥΝΙΑΣ

Ακτὴ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗΣ

Ἐκδίδεται στή Λευκωσία τῆς Κύπρου
Κυκλοφορεῖ κάθε τρίμηνο

Ταχυδρομική διεύθυνση
Τ. Κ. 4397, 1703 Λευκωσία, Κύπρος

Ἵπεύθυνος ἐκδότης - Διευθυντής

Νίκος Ὁρφανίδης
Γραβιάς 5, 2369 Λευκωσία
Τηλ. 355418

Σύνταξη

Νίκος Ὁρφανίδης
Γραβιάς 5, 2369 Λευκωσία
Τηλ. 355418

Φώτης Δημητρακόπουλος
Ἀνδρούτσου 13, Ἀθήνα 16341,
Τηλ. 9926851

Φωτοστοιχειοθεσία

Κούλα Λειβαδιώτου Λαζούρα
Τυπογραφεία Στέλιου Λειβαδιώτη
Λευκωσία

Ἐκτύπωση

Τυπογραφεία Στέλιου Λειβαδιώτη Ατδ.
Τηλ. 347359/ 438968
Τηλεομοιότυπο: 435698
Τ. Κ. 9128, 1621 Λευκωσία

Συνδρομές

Κύπρος: £10
Ἑλλάδα: 5.000 δρχ.
Ἐξωτερικό: \$15
Τιμή τεύχους: Κύπρος £2.50, Ἑλλάδα 1250 δρχ.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

- Μένης Καλαντζόπουλος • 3 • Τῇ νύχτα, Ἀλφειός τε ..., Τό ἀντίτιμο τοῦ
θά, Τό παραπέτασμα, Ἀνοιξά, Ἡ πηγὴ
(ποιήματα)
- Μιχάλης Πασιαρδῆς • 7 • Ὁ κύκλος τ' ἀδιεξόδου καὶ τῆς ἐξόδου
(ποιήματα)
- Μόνα Σαββίδου Θεοδούλου • 12 • Τό δάσος, ὁ ἔρωτας, τό φῶς (ποιήματα)
- Εὐτυχία Ἀλεξάνδρα Λουκίδου • 15 • Μία μελωδία λάμψη, Δέ θά φοβόμουν...
Ριγμένα πέταλα φωτός, Θέλω νά σοῦ
μιλήσω, Ἕνα πουλί (ποιήματα)
- Νάπα Ἀναστάση • 18 • Ἀτιτλο, Γενική ἀντιπαράθεση, Ὁ κῆπος
(ποιήματα)
- Νίκη Χριστοδούλου • 21 • Τρία ποιήματα
- Κωνσταντῖνος Καλοτάρης • 23 • Ἐπληττε πολύ (ποίημα)
- Κώστας Ἰωαννίδης • 24 • Τό κρυολόγημα τοῦ Ἀλέξανδρου, Τό ἴδιο
λάθος, Αἰῶνες μετὰ τόν Ἰωάννη Τσιμισκή
(ποιήματα)
- Νίκος Παπουτσόπουλος • 27 • Ὑπό μίαν Μύκονον (πεζό)
- Γεώργιος Παπαντωνάκης • 31 • Οἱ μετεωριστικές διαδικασίες ὡς ἔκφραση
τῶν μεταμορφωτικῶν διεργασιῶν στήν
ποίησιν τοῦ Μ. Σαχτούρη
- Ἀπόστολος Β. Ζορμπᾶς • 43 • Συνειδητές ἐπεμβάσεις τοῦ Παπαδιαμάντη σέ
ἐκκλησιαστικά παραθέματα
- ΕΛΛΗΝΟΜΟΥΣΕΙΟΝ • 49 • Πίτσα Γαλάζη
(ἀνθολόγησις: Νίκος Ὁρφανίδης)
- Φώτης Α. Δημητρακόπουλος • 65 • Ἐξ ἐπιστολῆς πρὸς τόν Σεφέρη γιά τή
Χαρά Νάτσαινα συλλογή ... Κύπρον οὐ μ' ἐθέσπισεν
- ΜΝΗΜΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΙΖΥΗΝΟΥ
- Χρήστος Μαυρῆς • 91 • Ὁ Γ. Βιζυηνός στήν Κύπρο (ποίημα)
- Νίκος Ὁρφανίδης • 93 • Ἡ ὑψηλή τοῦ πάθους κλίμακα. Δοκιμή στό
ἀφηγηματικό ἔργο τοῦ Γεωργίου Βιζυηνοῦ
- Στέλιος Παπαντωνίου • 129 • Μαρίνος Ξηρέας
- Νίκος Ὁρφανίδης • 130 • «Τά ἀρέσκοντα» ἕνα ποίημα
μεγαλοϊδεατισμοῦ ἢ πῶς συναντᾶται ὁ
Γεώργιος Βιζυηνός μέ τό Βασίλει Μιχαηλίδη
- Γιῶργος Ὁρφανίδης • 133 • Ἡ συγκομιδὴ τοῦ Γεωργίου Βιζυηνοῦ.
Δημοσιεύματα γιά τόν Γεώργιο Βιζυηνό μέ
ἀφορμὴ τὰ ἑκατὸ χρόνια ἀπὸ τό θάνατό του.

ΕΤΕΡΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ: Πίτσα Γαλάζη, Ἑνοχη σιωπὴ (145-146), Γιῶργος
Γεραλῆς (146-148), Ζάκ Ἀρνολτ (148-151), Γιάννης Κ. Παπαδόπουλος
(152-154), Δημήτρης Γκότσης, «Παιδεύουσα» παρηγορία (154-156)
ΨΗΦΙΔΕΣ: Φώτης Δημητρακόπουλος, (Ewald Hein-Andrija
Jakorljevic-Brigitte Kleidt, Zypern by Zentinische Kirchen und
Fresken) (157) Δημοσθένης Ζαδὲς (Κλαίρης Ἀγγελίδου, Ὁ Πενταδάχτυ-
λος ὁ γυιὸς μου) (157-158)

δύο αντίτυπα: Αυτά προφανώς προέρχονταν από τα 130 αντίτυπα της συλλογής που έστειλε ο Γ. Π. Σαββίδης στον Ευάγγελο Λουίζο στις 5 Μαρτίου (βλ. Φ. Δημητρακόπουλου «Από την αλληλογραφία Σεφέρη-Λουίζου (1953-1971)». Δώδεκα Γράμματα του Λουίζου προς τον Σεφέρη». Ακτὴ 1 (Χειμώνας 1989) σ.92 [= Για τον Σεφέρη και για την Κύπρο, σ.88].

ἀπό τή σημερινή Κυπριακή ἱστορία: Στις 10 Μαρτίου 1956 απαγχονίστηκαν οι αγωνιστές Ανδρέας Ζάκος, Χαρίλαος Μιχαήλ και Ιάκωβος Πατάτσος. Ἦδη ἀπό το Δεκέμβριο του 1955 είχαν αρχίσει αιματηρές συγκρούσεις μεταξύ Ε.Ο.Κ.Α. και Βρετανών.

ΜΝΗΜΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΙΖΥΗΝΟΥ

Ἑκατό χρόνια ἀπό τό θάνατό του

Χρήστος Μαυρής

Ο Γ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

(Καλοκαίρι του 1996)

Καβάλλα

σ' ένα σαράβαλο κόκκινο ποδήλατο
ο Γεώργιος Βιζυηνός με μαύρο ημίψηλο
και φτερούγες μεγάλες φυτρωμένες
στο γυμνό κορμί του
σαν αρχάγγελος κατεβαίνει από τον ουρανό
με μία σακούλλα γεμάτη αχνιστά
φωμιά για να τα μοιράσει στα παιδάκια
του Δημοτικού Ορφανοτροφείου Λευκωσίας.

Διέρχεται τους έρημους δρόμους
της μοιρασμένης πόλης,
παντού οδοφράγματα και φωτιές
φουντώνουν μέσα στην ασθενή μνήμη του.
Νύχτα περασμένα μεσάνυχτα φάχνει
απεγνωσμένα
για τους πρώτους έρωτές του
ρωτά με αγωνία για την ωραία Ελένη.
Ανίδεοι διαβάτες τον παραπέμπουν
πίσω στην Τροία, βαθιά πολύ βαθιά
μέσα στο μύθο. Κάποτε μέσα στην άσκοπη
περιπλάνησή του προβάλλει έξω από
το σπίτι του βάρδου Βασίλη Μιχαηλίδη,
κτυπά δαιμονισμένα
την πόρτα του αλλά ούτε φωνή
ούτε και ακρόαση.

«Μα πέρασαν κείν' οι καιροί!
η Κύπρος μας καμίνει
νομίζεις πως εγίνη», σιγανομουρμουρίζει
απηυδισμένος το άλλο πρωϊ
χώνεται ανάμεσα στους ξένους τουρίστες
και απαρατήρητος εισέρχεται

στο «Πλοίο των τρελών» του Ιερώνυμου Μπος
με προορισμό την πλανεύτρα Αθήνα.

Στον Πειραιά τα Σώματα Ασφαλείας

με το χέρι στη σκανδάλη τον παρακολουθούν
από μακριά κατάγυμνο

με τις φτερούγες του καμένες,
φορώντας ακόμη στο κεφάλι του
το μαύρο ημίψηλό του.

Το βράδυ — με ανακούφιση — τον βλέπουν
να περνά την μεγάλη πύλη του Δρομοκαϊτίου
κρατώντας στην κιτρινισμένη παλάμη του
το φθαρμένο διαβατήριό του
ενώ από ψηλά οι άλλοι έγκλειστοι
στις ταράτσες ανεμίζουνε άσπρα μαντίλια
χαιρετίζοντας την επάνοδό του
ανάμεσό τους.

18.11.96

Νίκος Όρφανίδης

Η ΘΑΥΜΑΣΤΗ ΤΟΥ ΠΑΘΟΥΣ ΚΛΙΜΑΚΑ

Δοκιμή στο αφηγηματικό έργο
του Γεωργίου Βιζυηνού

Α'

Η ΤΥΧΗ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΙΖΥΗΝΟΥ

Η τύχη του Γεωργίου Βιζυηνού, εκατό χρόνια ύστερα από το θάνατό του, φαίνεται να αίωρεϊται ανάμεσα στη μνήμη και τη λήθη, ανάμεσα στην αποδοχή και την απόρριψη, τη γνώση και την άγνοια. Η λογοτεχνική του κατάθεση φαινομενικά παραμένει νεφελώδης, αδιάφορη, ασαφής αλλά και άμφιλεγόμενη, «προκλητικά άγνοημένη» όπως και στο τέλος του περασμένου αιώνας, όταν προώρως απήλθε από τη ζωή, πριν ακόμα ολοκληρώσει το έργο του. Όμως τα πράγματα δεν έχουν ασφαλώς έτσι. Γιατί η λογοτεχνική του κατάθεση προβάλλει, ακόμα και σήμερα, ιδιαζόντως επίμονη. Σχετικά πρόσφατα αφιερώματα περιοδικών (Τετράδια «Ευθύνης», τόμ. 29, Αθήνα 1988, Διαβάζω, αρ. 278 (8. 1. 92)), έκτενεις επιστημονικές μονογραφίες (βλ. ένδεικτικά, Βαγγέλης Αθανασόπουλος, *Οί μύθοι της ζωής και τοῦ έργου τοῦ Γ. Βιζυηνοῦ*, εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 1992, σσ. 524, Μιχάλης Χρυσανθόπουλος, Γεώργιος Βιζυηνός, μεταξύ φαντασίας και μνήμης, Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», Αθήνα 1994, σσ. 168), καθοριστικά για την πορεία της κριτικής του προσέγγισης νεότερα εισαγωγικά «σημειώματα» και συνακόλουθα φιλολογικά ζητούμενα (βλ. Παν. Μουλλάς, «Τὸ νεοελληνικὸ διήγημα καὶ ὁ Γ. Μ. Βιζυηνός» (Εισαγωγή στο: Γ. Μ. Βιζυηνός, *Νεοελληνικά Διηγήματα*, Ἐπιμ. Παν. Μουλλάς, «Ἐρμῆς», Αθήνα 1980, σσ. ιζ-ρλστ'), γενικότερες αναφορές στὴ ζωή και στὸ ἔργο του (Κωστής Κοκκινόφτας, «Ὁ Γεώργιος Βιζυηνός (1849 - 1896) καὶ ἡ σχέση του μετὰ τὴν Κύπρο», *Ἀκτὴ*, τ. 12., Φθινόπωρο 1992, σσ. 513 - 526), σχετικά πρόσφατες επανεκδόσεις τῶν ἔργων του (βλ. Γ.